

# דעת קדשו של מרן רבינו הקדוש בעל ויואל משה זי"ע

## בענין פירצת הפיאה נכרית

צילום מתוך הספח"ק "דברי יואל"

מתוך הספח"ק "טיב לבב" פרשת נח

רבינו הקדוש הקשה קושיא גדולה ועצומה בפסוק (ירמיה ב' לה)

**"הנני נשפט אותך על אמריך לא חטאתי"**

פרשת בראשית עמודים ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה.

ל"ב

ובעוה"ר פי שדורוח מחמוטעים ומחמוטעים, כי נלמח כזר והכרח לעשות גרמים וסייגים יחר, וזר אי שזי כחמט עשר שנים צעירו נמשו מלכשחך עם מי שצדי לצבא שייט, מיראחם שנס צחה השעב כמעשה חמה, ועכשו צעורכי כזר החירו לעמם גם פחשים ונחרכה המספחה הזלח גם צבחו החרדים, ודכירנה שאמר אלח מלרי בעל קדוש י"ט זלליה צדשחו, כשברעיש ננד לבישא השיעלטן אמר פי"א כי מחיירא חני שלח אלתך עוד להציר גם על [ציו האר], ונעורכי גם למדריגה זו העשו עכשו, ומחיירא חני שלח אלתך להוכיח עוד גם על [אייגעש האר] ד' ישמרו, בצעו ורלו וגם שכתב הגאון בעל מחנה לוי שהיה חז"ד צפראקפורט, שצבד"ל צעירו ילאו נחם ננד כל אלו להבשים פלה נכרית, וזכור שציימו לך ומלואו אף יחידים שעברו על החכם ועכשו ראו ארץ ירו ודורות אחרונים אלק מעלות ועוד יותר, והגורם לזכ על שכתילו ליסוג אחר מעט העט, והקילו בשמירת הגורים והסייגים, ורלו מה עלמח צדס.

לד לה

והנה דכני עד כה מהקיוב לעשות גרמים וסייגים, אל נלמח כזר פסק הסמיך דדנר שיש צו משום לחז ופריעות אסור מדינה משום ונחקהסם לא חל, ונחשו חח"ס חלוי"ח (סימן ל"ו) ביא מצוי מהר"ם שילאח השואח צבחה א' של שער בין הארץ לפדחח חלוי לה, וכחז כמחרייק פי"ז שגם דימי חכמי הש"ס ילאו כן עפי" פי' הגרון כפי חוקה עיי"ש, וסיים החח"ס זל"י וצלאחחיו שכמנה עפי" הוסיק להחמיר בגלוי שער, כמנה עוקר הלכה וכו' ויש לחוש לרעול האלה האשור צובר הק' פי' גש, ומי שחפץ צבכר יחיק מנו עכ"ל. וצפרע צמדיחיש שקבלו עליו הרלח הדברי חיים זלליה שאוסר ללח לשוק צפלה נכרית, וכל הדומה לשער אסור משום דח יחודית, וכיון שזכנו אכוחיו כן הוי כמנהג הלכה קצוע, ואסור מדינה כמ"ש החח"ס זל"י בשם מהר"ם צסימן כ"ל.

והנה מנהג חני מכל"א מכס של להזיל חח עלמה מהכל, ולשמר ולעשות ככל אשר החלטנו, באסיפה צחוייע העעל"ע, גם שלח זכינו להעשיר הדח על חילה כאשר הוי נלפנים צינתי אכוחי, אל תחוקי חוקה צערה הש"ח צצרכוח הימים כל אחר ואחד יגיע צעלמו ליד הש"ה זו שראו ללבוש ולירב כראוי לנח יחודית וכאשר הצריכו צדורוח שלפנינו, וברואי ששום ח' מכס לא יקבל ע"ש אחריות זו ללח מהגור שגדרנו ולגרום הריסח כל הצנין, וחותה שחיה מעשרה ראשונים, צדין הוא שחטול שכה, ומקבלה ע"ש אחריות של כל הדור ודורות הבאים, ואין ראו לקנח חותה על מתן שכה, וצריך להיות מעשרה ראשונים לצד מלי וקדושה, לא ח"ו לפרץ גדרי הליישות ד' ישמרו, ואין חידוש כ"כ על הגשים כי הבע"ד עח עייניה מלאוח ולכות מהשכל, ורמחוק עליהם שאינם יודעים ער הכין הדברים מנעוים, ואלי וודע ומצין היטב שקשה היצר נחמה, אלח אה"י מפי שיש ע"כ כ"כ החגדות הליצ"ר, ע"כ צריכנו להחמיר בכל וכלום.

**"צריך ביאור דהלא עיקר החטא הוא אשר חטא ולא מה שאמר לא חטאתי?"**  
[כלומר, בכתוב מפורש שעיקר המשפט הוא "על אמריך לא חטאתי", וקשה, שהרי העיקר צריך להשפט על גוף החטא ולא "על אמריך לא חטאתי". הוא מותיב לה, והוא מפרק לה ביושוב נפלא וז"ל"ק:

"... אבל לדרכינו יובן, שע"י שאומר שלא חטא כלל ומחפה על בני ביתו שופה הם עושים וצא מזה מכשול גדול שלומדים גם אחרים ממנו וחטא הרבים תלוי בו, ואתא שפיר דכמה שאמר לא חטאתי זה הוא חטא יותר גדול, והי' לו לומר עכ"פ שלא נכון מה שהם עושים אבל אין בידו לתקן."

"... והאמת אגיד שאני זוכר באותן האבות בעצמן שמלפנים אף לא רצו לשוך את בניהם עם אותן שהולכים בפאה נכרית, מיראתם אולי גם בניהם אחריהם ילכו כן, ועכשו לשחוק נחשב לבניהם... ודין גרמא בניחוקי שגם האבות נסוגו אחר עם בניהם ע"י שרצוים לתרץ את בניהם, על ידי זה גם הם נתפסין ברשת היצה"ר. והנה מעולם לא שמענו שנעשה ארם פתאום בפעם אחת אפיקורס וכופר בה', רק מעט מעט הולכים מדחי אל דחי עד שסרים לגמרי מדרך התורה הק', וכמו"כ הוא לענינינו שמתחלה כשרואה האב שאינו יכול לפעול בביתו שיתנהגו כשורה, ואינו רוצה שיהי' הוא ביחודות "אליין אויפן מארק" על כן מציא לעצמו איזה היתרים ומרבר גם על לב אחרים שיעשו גם הם כמוהו עד שמחטיא הרבים וחטא הרבים תלוי בו, ואינו נותן אל לבו שלא רי שהוא אינו יכול לעשות כלום בביתו, גם זאת שהוא מקלקל עוד אחרים בהיתרים שברה מלבו, ולאמיתן של דברים הו"ל לצעוק ברחובות ושוקים שאסור לעשות כן אך מה אעשה שאין בכוחי לפעול אצל בני ביתי ואין דברי נשמעים, דבזה עכ"פ מרויחים שאחרים אינם לומדים ממנו מאומה. וכאשר מפורסם מה שאירע אצל גאון מפורסם בדור שלפנינו שהי' גאון הגאונים ונכרתו לבשה "פאה נכרית" והרה"ק משיניווא זל"ה הרעיש עולמות אז בוויחוי"ח רבים, ואעפ"י נרפס ספרו של אותו גאון תשובה להלכה ובידור להלכה בשם הפוסקים שיש למנוע מלבוש פיאה נכרית, ולא הי' בוש בדבר, אע"פ שבביתו נפרץ הדבר, אך הוא ז"ל לא נסוג אחר מפני זה, רק גילה את אמיתתה של תורה שאין ללבוש "פאה נכרית" רק שלא הי' בידו לתקן."

"... איתא במד"ר (בר"ר פמ"ב ה') ג' שנות הי' לו לנמרוד: נמרוד כוש אמרפל. ולכאורה יפלא על זה דהלא כתיב וכוש ילד את נמרוד, ויתבאר הענין על פי מה שאמרנו כח"ל (מו"ק טו:) כושי משונה בעורו, ואפ"ל הדכונה שעורו משונה מבשרו שבשרו לבן במראיתו כמו שאר בעלי חיים במראיתו אך עורו של הבשר הרי הוא שחור, וזה שאמרה התורה הק' "וכוש" שבוה שמתחילים לשנות מבחוץ ולהתרמות לעבוים במלבושי חציפות ופיאה נכרית אף שבשרו עדיין לבן דהינו שמתנהג עצמו מבפנים כמו "שיינער איד" עכ"ז העידה התורה הק' שמכוש כזה נולד נמרוד, וזה כונת המדרש שעל ידי שאביו התחיל לשנות על ידי זה הי' נמרוד ג"כ משונה במעשיו ששינה עוד יותר מררכי אבותיו. "... הוא" החל כלומר נמרוד לבדו התחיל להיות גבור בארץ למרוד נגד הקב"ה אך מאחר שלא היה נוחא ליה להיות רשע לבדו, על כן כדי לחפות על רשעו היה צודה נפשות ומטען בדברו להכשילן להיות כמותו, כדי שלא יהיה יחיד ובודד, אלא שיהי' עמו גם אחרים בעלי עבירה כמותו... כשרואים אחד שהוא בבחי' "נמרוד" שרוצה להמריר אחרים, צדיכים לצעוק ולומר עליו שהוא רוצה לצורד ברשתו, ויש להזהר ממנו כי הוא מסוכן לצוד נפשות בדברו.

וכמו"כ לענינינו צריכים לצעוק ולירע שהתחלה בזה הוא הגורם הכל, וכמאמר הכתוב הוא החל להיות, ומעט מעט נסוגים אחר. ואותן שאינם רוצים להבין חומר הענין עד היכן הרברים מגיעים, צריכים לדעת שהבע"ד מסמא עניהם וטח עניהם מדאות מגודל התגברות הסט"א... ובאמת היו צריכים להרבות בגררים וסייגים אף במה שאינו מעיקרי התורה הק'. אבל כענין לבישת פאה נכרית שהתחלנו לעסוק עתה ה"ה מעיקרי התורה הק' ואסור מדינא. ובטוחני חזק ששום אשה לא תקבל על עצמה אחריות דבר הזה, ואדרבה כל מי שלבה מאמין בהש"ת ובתורתו הק' צריכה להיות מן הזרונים המקדימין וגם לפעול אצל אחרים לכאן להם חומר הרבר, ובזה עושים רצון הקב"ה ובוודאי תתברך על ידי זה בכל טוב", עכ"ל"ק.

דברות קדשו של רבינו הנאמרים בלכת אש, מלמדים גם על פרצות אחרות המתפרצות לאט לאט ע"י תחבולות היצר ומערומיו, המלומד לפתות ולרמות באיצטלאל של תמימות וצדקות, כדרכו מאז: "היום אומר לך עשה כך ולמחר אומר לך עשה כך", ובייחוד בחומת צניעות אשר היצר מתגבר ומתחדש בכל יום, בכל מיני תחבולות, ונכבר צווח הנביא ישעיהו ג' יח, על "השהרוגים" ו"הפאריס" עיי"ש במפרשים שהם מיני מטפחות המושכות את העין, ועשויות להשכיח את תוק המצה שמטרתה צניעות, ומפתה להתחכמויות, לפעולות המעידים על כוונות אחרות הנוגדות וסותרות את התכלית המכוון. כמו שנפרץ לאחרונה באופן מבהיל, שגורם הרבה להחטאת הרבים בלא יודעין, וכל אשה יראת ה' צריכה להיות מן הזרונים המקדימים לשמור על גחלת הקודש וגם לפעול ולהסביר גודל ערך נועם הצניעות יסוד קדושת ישראל, ואלו שנמשכו בשגגה להתחדשויות מבלי שימת לב, יחזרו עטרה ליושנה, ובזה עושים רצון הקב"ה ובוודאי תתברך על ידי זה בכל טוב.

ההמשך מעבר לדף

אברך מאני"ש סיפר, שבשנת תשכ"ז לפני חתונתו נכנס אל רבינו זי"ע ושאל, היות שאביו לא הולך בשבת בגרבים לבנות והוא מסופק אם הוא ילבשו, אביו באמת מסכים אבל אפשר שזה לא ענין ללכת יותר חסידיש מאביו. ענה לו רבינו בזה הלשון: "אין היינטיגע צייטן, איז יעדער חסידישער לבוש וואס מען איז מוסיף, איז זייער א חשובע זאך, ווייל עס איז א גדר און א סייג פאר תורה און אידישקייט".

שאל עוד החתן היות והכלה רוצה ללכת עם פריזעט (חצי פיאה) האם ידרוש ממנה לאחר החתונה שתוציאה.

**ענה רבינו זי"ע: "ווי לייגסטו צוזאם אזעלכע צוויי שאלות - נישט צו גיין מיט א שייטל איז דען א חסידות? יעדע זאך וואס נראה כשיער איז אסור פאר א חתונה געזאטע פרוי צו גיין דערמיט על פי הלכה, אזוי ווי עס איז מבואר אין די פוסקים".**

אברך מאני"ש שחיפש שידוך והיה קשה לו כקריעת ים סוף, והציעו לו שידוך גרושה והשידוך הלך להיגמר, והיה לו רק דבר אחד שעיקב בעדו, שהמדוברת רצונה לחבוש פיאה מגולה. האברך נכנס אל רבינו זי"ע וסיפר שמציעים לו שידוך גרושה עם פיאה, האם לעשות השידוך. שיתכן שהיא תסכים לכסות את הפיאה.

שאל לו רבינו זי"ע בזה הלשון: איז זי אנערליכע?

ענה האברך כן, אומרים עליה שהיא אשה כשירה.

שאלו רבינו, אי"כ למה היא חובשת פיאה? ענה האברך מפני שהיא למדה בבית יעקב, וכך נהוג שם.

אמר לו רבינו זי"ע: "מען דארף זיך אינטרעסירן צו זי איז טאקע אנערליכע".

הגבאי ר' מאיר דייטש הי"ו שאלו ואם יודע שהיא אשה כשירה, האם לגמור השידוך?

ענה רבינו: **אויב זי איז ערליך וועט זי דאך אויס טאן דעם שייטל.**

לבסוף לא נגמר השידוך, ואח"כ מצא האברך שידוך הולם כרצון רבינו זי"ע.

שורת דברי חיים יו"ד ל'

ואך נאמת אין אנו צריכים לזה כי ידעתי צניעות וזהו מ"מ ו"ל כמעשה ר' שם לא הלכו במלבושי פרישות כזה ח"ו וכפי ששמעתי אז לא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חשובה לילך בשערות ופיאה נכרית רק אחת מנקלי העם פתומי הערך והיו לקלם ורק בעוה"ר מקרוב נשמרנו המנהג הזה מן האפקורסים ולכן ח"ו לא ע"ז נאמר שהומר גם לנשי מדינתנו לנהוג כן והאסור במקומו והעובר לוקה מה"מ ולכן מדין תורתנו הקדושה אסור לילך אפילו בדבר אחד פרישות כדרך העמים.

שורת דברי חיים יו"ד ח"ב סי' נ"ט

להרב החריף וכו' מרה פנחס בק פאלטשען במדינת באקאווינע. שאלה אם מותר לאשה לילך צפיאה נכרית בשוק: תשובה: כבר האריכו זה ב"כ נאר קנע וכל האחרונים ורובם מסכימים לאסור ועיין בכה"ג בזה"ע שרבו האוסרים וכן בע"א אוסר ויותר מזה מבואר בר"ן ככתובות וברע"ב"א שם מובא ב"ש"א ש"פ"י למת תמיכת משי וכדומה על הפדמת שיה' דומה לשער אסור דזה הי' דת יהודית ומימה על כה"ג בזה"ע שנשמט ממנו דנריהס ולכן בודאי אסור ללכת צפיאה נכרית והוא דת יהודית דברי בעה"ס:

בספר "חמדה גנוזה" אשר נדפס לאחרונה מכתב יד קודש נכד מרן רבינו הקדוש מצאנו זי"ע - הי"ה הגה"ק ר' סיני מזמיגרעד זי"ע בן הגה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע [גיסו של הגה"ק בעל שפת אמת מגור זי"ע] אשר חתב יד נמסר מאב לבן עד נכדו הגאון רבי משה חלברשטאם שליט"א שמסר את הכתי"ל להוציאו לאור עולם לזכות את הרבים, מובא שם בעמוד צ"ו הסיפור דלהלן:

**"בשנים ההם התחילו קצת נשים ללבוש בשייטלעך [פאות]**

**שר אא"ז [=אדוני אבי זקני, מרן רבינו הקדוש מצאנו בעל דברי חיים זי"ע] היה אומר שהוא אסור על פי דין!**

**ואין שום חלוק בין פאה נכרית לשערות עצמה"!!!**

**"אחר כך היה מעשה שנפטר אצל אא"ז [רבינו הקדוש מצאנו] שלשה מילדיו!!! אז אמר**

**שברצונו לעשות להם הספד, והלך לבית הפנסת ועשה הספד, ואמר: - שכל זה בא לו**

**מחמת שמחריש על הנ"ל!!! לזאת מוכרח לצעק ולצאת נגד זה בכל פחו!!!"**

**הגיע הזמן שתקות רביה"ק זי"ע יתקיים למעשה**

כדבריו בסה"ק דברי יואל פרשת בראשית עמוד לה אחר דבריו החוצבים להבות אש בענין פירצת הפיאה נכרית וזה לשון קדשו: הגם שלא זכינו להעמיד הדת על תלה כאשר היה מלפנים בימי אבותינו,

אבל תקותי חזקה בעזרת השי"ת שברבות הימים כל אחד ואחד יגיע בעצמו לידי השגחה זו

שראוי ללבש ולנהג כראוי לבת יהודית וכאשר הנהיגו בדורות שלפנינו". עכ"ל